

Número 7, desembre 2001

Informe de les Vuitenes Jornades d'Arxivística de Catalunya: la descripció arxivística: noves tècniques, noves eines? (Tortosa, 17, 18 i 19 de maig de 2001)

[JORDI ANDREU I DAUFÍ](#)

Facultat de Biblioteconomia i Documentació

Universitat de Barcelona

andreu@fd.ub.es

Presentació

El propassat mes de maig en ple centre geogràfic del corrent mediàtic d'oposició pel transvasament de l'Ebre, l'Associació d'Arxivers de Catalunya (AAC) ha convocat els seus associats, en particular, i el sector, en general, a les seves Vuitenes Jornades d'Arxivística de Catalunya (Tortosa, 17, 18 i 19 de maig de 2001).

L'Associació d'Arxivers de Catalunya organitza i protagonitza cada dos anys la trobada i el debat dels professionals dels arxius de Catalunya amb els objectius de reflexionar de manera col·lectiva sobre els reptes que creu interessants per a la professió i, també, de potenciar el coneixement i el reconeixement social dels professionals dels arxius.

1 Estructura de les sessions i ponències

Les Jornades que ara ens ocupen han abordat la descripció arxivística mitjançant un format que consisteix en la presentació d'una ponència i d'un conjunt d'experiències que els organitzadors han lligat amb el tema de la ponència. Les ponències han estat, sobretot, estats de la qüestió o balanços de l'actualitat dels sistemes i dels instruments de descripció dels arxius tant d'àmbit autonòmic com estatal i internacional. L'estructura de les sessions i la distribució temporal han estat les següents:

- a. Estat de la qüestió de la descripció d'abast internacional i nacional (Catalunya).
Dia 17 de maig (matí)
- b. Experiències sobre mètodes de descripció.

- Dia 17 de maig (tarda)
- c. Estat de la qüestió sobre sistemes de recuperació de la informació als arxius.
Dia 18 de maig (tarda)
- d. Experiències sobre instruments de recuperació de la informació als arxius.
Dia 18 de maig (matí)
- e. Estat de la qüestió sobre la publicació i difusió dels instruments de descripció a Internet mitjançant l'EAD.
Dia 18 de maig (tarda)
- f. Anàlisi crítica sobre instruments de descripció publicats a Internet.
Dia 19 de maig (matí)

2 Resum de les ponències

En la primera sessió, el dijous 17 de maig (matí), Stefano Vitali, del Comitè sobre Estàndards de Descripció de l'ICA/CDS, va presentar la ponència "El desenvolupament d'estàndards de descripció internacionals i la segona edició de la norma ISAD (G)". El ponent va iniciar la seva participació fent un repàs de l'evolució de les normes de descripció internacionals durant la darrera dècada. Aquesta va ser la introducció al tema principal de la ponència, és a dir, l'anàlisi del procés de revisió de la norma ISAD (G), que en el decurs del període 1988–2000 ha dut a terme l'ICA/CDS i la presentació del seu resultat: la segona edició de la norma ISAD (G). En el decurs de la ponència, Stefano Vitali va fer un repàs dels canvis que aporta la segona versió de la norma i va destacar la necessitat de desenvolupar normes de descripció nacionals i de relacionar-les amb les normes internacionals.

D'una manera molt ràpida, i en el marc de la revisió de la norma ISAAR (CPF) que està duent a terme l'ICA/CDS, el ponent va presentar la norma que regula el control de productors per part de les administracions públiques. La ponència finalitzà amb l'explicació de les tendències de futur del procés de normalització descriptiva internacional i, sobretot, amb l'explicació del pla de treball de l'ICA/CDS per als propers quatre anys.

La segona ponència del matí del dijous 17 de maig va ser elaborada pel grup de treball format per: Joan Boadas, Lluís E. Casellas, Joan Domingo, Anna Magrinyà, Ramon Planes, Jaume Teixidó i Jaume E. Zamora. Amb el títol "La descripció arxivística: estat de la qüestió a Catalunya", aquesta ponència va oferir una revisió global del que ha estat en els darrers vint anys la pràctica de la descripció arxivística a Catalunya i el seu estat actual. En les conclusions, els autors fan una sèrie de propostes de futur (13) adreçades a fomentar la normalització de la descripció arxivística a Catalunya.

Dins aquesta mateixa sessió, a la tarda es presentaren quatre experiències sobre mètodes de descripció que s'han dut a terme en diferents àmbits nacionals i internacionals:

1. "Un programa descriptiu a partir del *Manual de descripció multinivell* (MDM): l'Arxiu Històric Provincial de Burgos", per Juan José Generelo, arxiver d'aquest arxiu.
2. "El mètode de descripció de l'Arxiu Municipal de Barcelona: un exemple de creació d'un sistema integrat i normalitzat de descripció", per Xavier Tarraubella, director de l'Arxiu Municipal Administratiu de Barcelona.

3. "L'aplicació de les normes de descripció als arxius d'organitzacions internacionals: l'experiència dels Arxius Històrics de la Unió Europea", per Jean Marie Palayret, dels Arxius Històrics de la Unió Europea.
4. "El projecte EDMS de l'Alt Comissionat de les Nacions Unides per als Refugiats (ACNUR). La descripció dels documents electrònics des del moment de la seva captura pel sistema", per Montserrat Canela, de l'Alt Comissionat de les Nacions Unides per als Refugiats.

En la segona sessió de les jornades, el divendres 18 de maig (matí), Ramón Martín Suquía, d'Irargi-Centro de Patrimonio Documental de Euskadi, va presentar la ponència "Sistemas de recuperación de la información en los archivos: un análisis de situación y perspectivas". El ponent va exposar de manera clara i precisa reflexions sobre sistemes de recuperació de la informació en els arxius que creiem que poden aportar avantatges a l'arxiver que se les apliqui. Un exemple d'aquestes reflexions fou l'afirmació que la recuperació de la informació era per als arxivers una tasca que, tot i ser principal en les seves funcions, no havia merescut encara una anàlisi detallada del col·lectiu professional. La recuperació de la informació —va dir— és fonamental perquè actua d'enllaç entre la descripció i la consulta. Sense una bona anàlisi del sistema de recuperació de la informació, la descripció de la documentació no té sentit i la consulta de la documentació no es pot dur a terme.

El mateix divendres al matí es presentaren dues experiències sobre instruments de recuperació de la informació als arxius:

1. "El tesaurus d'arxius municipals. Metodologia i experiències del Grupo de Archiveros Municipales de Madrid", per M. Magdalena Merlos (Archivo Municipal de Aranjuez) i Eugenio Villarreal (Archivo Municipal de Leganés).
2. "Indexació de la documentació parlamentària: utilització del tesaurus Eurovoc al Parlament europeu", per Alcídio Pereira (Parlament europeu).

La segona ponència del divendres 18 de maig (tarda) fou de Kristi L. R. Kiesling, de la University of Texas (USA) amb el títol "EAD (encoded archival description): desenvolupament i potencial internacional". Amb aquesta ponència Kiesling va fer un resum del desenvolupament de la norma EAD (descripció arxivística codificada) des de la seva creació fins avui. L'autora explicà, també, l'estructura de l'EAD i la manera com es relaciona amb la pràctica arxivística als Estats Units. Relacionà els elements de la norma amb els de la norma ISAD (G) i reflexionà sobre el futur de l'EAD i les seves perspectives d'internacionalització.

La tercera ponència de les Jornades fou la del grup de treball d'Internet de l'Associació d'Arxivers de Catalunya (Ferran Agelet, Andreu Carrascal i Betlem Martínez), que, amb el títol "Recursos a Internet per a la descripció arxivística", tancà el programa de ponències del divendres 18 de maig. Els autors estructuraren la ponència en dues parts: la primera part, amb un to més pràctic, consistí a mostrar estratègies i recursos de cerca per accedir a llocs web especialitzats en informació arxivística. En la segona part, els autors presentaren la valoració crítica del resultat d'aquesta cerca pel que fa a la descripció arxivística.

El dissabte dia 19 de maig se celebrà la taula rodona "Anàlisi crítica d'instruments de descripció publicats a Internet" en la qual participaren David Ballester (Universitat Autònoma de Barcelona), Josep Morell

(Vilaweb), Oriol Porta (Àrea TV) i Manuel Sanromà (Universitat Rovira i Virgili). Aquesta taula rodona fou interessant pel fet que la integraren persones no vinculades a la professió sinó usuaris dels instruments de descripció arxivística, que opinaren obertament i, en certs casos, molt encertadament sobre les mancances i els aspectes millorables, al seu parer, respecte als instruments de descripció arxivística publicats a la Xarxa.

Finalment, i abans de l'acte de cloenda oficial, Andrés Gabiña i Andoni Iturbe del Parlament basc, exposaren una experiència pràctica, molt interessant, sobre "L'expedient parlamentari virtual: el cas pràctic del Parlament basc". Malauradament, la comunicació va poder disposar de poc temps i, al meu parer, les conclusions se'n ressentiren.

3 Conclusions

Enguany, amb les Vuitenes Jornades d'Arxivística de Catalunya constatem que l'Associació d'Arxivers de Catalunya ha reprès la idea recurrent que ja hem anat veient en celebracions anteriors: la imparable obertura de l'ecosistema de l'arxiver a la normalització dels seus processos i productes de treball així com l'obertura a les eines (tecnologies de la informació i comunicació) que fa servir per aconseguir els seus objectius.¹ Els arxivers tenen la responsabilitat d'organitzar correctament els fons documentals emprant metodologies de descripció homogènies i sistemàtiques a partir d'un llenguatge fàcil i entenedor per a la societat en general i per als seus usuaris en particular.

Cal que el col·lectiu professional aposti a favor de la normalització de la descripció com a base per afavorir la comunicació de la informació continguda en els documents. Aquesta comunicació és quelcom més complex que no pas el fet de tenir una descripció normalitzada i uns canals de transport (TIC) de darrera generació, ja que implica que el professional dels arxius adopti nous mètodes de treball i sobretot faci seva una visió potser més proactiva i participativa de la professió.

Notes

¹ *Quartas Jornades d'Arxivística de Catalunya: Informàtica i arxius* (1993); *Cinques Jornades d'Arxivística de Catalunya: L'arxiu com a servei: estratègies per al futur* (1995); *Setenes Jornades d'Arxivística de Catalunya: Arxivant bytes* (1999).

[UB](#) | [Divisió V](#) | [Facultat](#) | [BiD](#)

<http://www.ub.edu/bid>

Comentaris: bid@fbd.ub.es